

išskirtiniu veiksmu formuojančiu tautinę savimonę. 1596 m. spalio 9 d. Lietuvos Brastoje Šv. Mikalojaus cerkvėje Kijevo metropolitas Mykolas Rahoza iškilmingai paskelbė unijos aktą, ratifikuojantį sąjungą tarp Katalikų Bažnyčios ir stačiatikių Kijevo metropolijos. Taip buvo įkurta Unitų Bažnyčia, kuri nuo XVIII a. vadinama graikų apeigų Katalikų Bažnyčia. Politiniai įvykiai, susiję su Abiejų Tautų Respublikos teritorijos padalijimu, tapo lemtingi Unitų Bažnyčios egzistavimui. Rusijai atitekusiose teritorijose Unitų Bažnyčia pradėta naikinti ir 1839 m. vasario 12 Polocko bažnytiniam Susirinkime Unitų Bažnyčia buvo prijungta prie Rusijos Stačiatikių Bažnyčios. Tokiu būdu Rusijos imperijoje Unitų Bažnyčios nebeliko. Austrijos imperijoje Unitų Bažnyčiai buvo sudarytos palankesnės sąlygos. 1807 m. Kijevo metropolijos dalyje buvo įkurta atskira Galicijos metropolija. Galicijoje pradėjo augti visuomeninis graikų apeigų Katalikų Bažnyčios vaidmuo, prisidėjęs prie unitų tautinio atgimimo t. y. prie Užkarpatės ukrainiečių savimonės susiformavimo. 1939 m. Rytų Galiciją užėmė SSRS ir prijungė prie Ukrainos SSR, uždrausdama Unitų Bažnyčios veiklą. 1946 m. Lvove Soboras paskelbė Brastos Bažnytinės Unijos likvidavimą ir Graikų apeigų Katalikų Bažnyčios sujungimą su Rusijos Stačiatikių Bažnyčia. Dalis unitų praktikavo pogrindyje ir, tik prasidėjus 1987 m. Perestroikai, jie paskelbė, kad išeina iš pogrindžio. Tačiau tik 1989 m. valdžia sutiko pripažinti Ukrainos Graikų apeigų Katalikų Bažnyčią. 1990 m. Romoje įvyko Ukrainos graikų apeigų katalikų vyskupų iš viso pasaulio bažnytinis susirinkimas – pirmas po Bažnyčios uždraudimo.

Ірина ПЕТРЕНКО

Полтавський університет економіки і торгівлі

БИТВА НА РІЧЦІ ВОРСКЛА 1399 РОКУ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ПОЛТАВСЬКОЇ ІСТОРИКИНИ ВІРИ ЖУК (1928-2008)

В студії проаналізовано внесок відомої вченої-історикині Віри Жук у дослідження битви на Ворсклі 1399 року, показано роль ученої у локалізації, з'ясуванні етапів, ходу бойових дій та наслідків. Виявлено, що Вірою Жук було підготовлено понад 10 студій, присвячених битві на Ворсклі 1399 року. В більшості історичних видань та підручників, особливо радянської доби, ця битва, яка мала доленосне значення для багатьох європейських народів, згадувалася лише кількома рядками. У даному дослідженні доведено, що історикиня Віра Жук поглибила вже наявні відомості про битву на Ворсклі 1399 року. Зокрема, вчена, залучивши різні типи джерел висловила обґрунтовані

припущення щодо локалізації битви, розміщення армій противників, виокремила її етапи: перший – біля урочища Побиванка, генеральний бій – в районі сіл Мала Рублівка, Дем'янівка, Лихачівка, Деревки, завершаючий (остаточний розгром армії князя Вітовта) – біля Більської фортеці і с. Більськ, описала місце і хід генеральної битви та наслідки поразки князя Вітовта. Віра Жук проаналізувала ряд місцевих топонімів і пов'язала їх походження із битвою на Ворсклі 1399 року.

Оксана НІКА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

БАГАТОШАРОВІСТЬ МАРГІНАЛІЙ У ПРИМІРНИКУ БІБЛІЇ ФРАНЦИСКА СКОРИНИ

Розкривається поширення і використання «Біблії руської» Франциска Скорини на прикладі вивчення маргіналій у примірнику, який нині зберігається в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (Київ, Україна). Проаналізовано багат шаровість маргінальних записів 16-19 століть, що здійснені різними мовами (латиною/польською і «руською» мовами, інтерлінеарні написи). Вони дають підстави визначити соціальне середовище та особливості використання збірника, питання вибору і мовну складову рукописних глос.

Ольга ІЛЬІНА

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЗАМОК КНЯЗІВ РАДЗИВІЛІВ У ОЛИЦІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ОБ'ЄКТ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІСТОРИКО- КУЛЬТУРНОГО ЗАПОВІДНИКА

Ефективне збереження, відновлення та відповідне використання об'єктів, розташованих в межах історичного поселення Олика, потребує наукового і фахового вивчення, популяризації спадщини та інформування місцевої громади про історико-культурну спадщину. У Олиці існує ряд проблем, які не дозволяють повною мірою реалізувати потужний потенціал історико-архітектурної спадщини, адаптувати визначні пам'ятки та об'єкти до потреб суспільного і культурного життя, ефективно використовувати туристичний